

1

2

Florence Merriam Bailey - prva aktivistka za zaščito ptic

// Petra Vrh Vrezec

1: Florence Merriam Bailey (1863–1948) foto: Kondorjev portret (1904) / Wikipedia

2: Florence se je odločno uprla prevzemanju moških imen pri ženskah. Ta svoj upor je opisala pri odstavku o samici modrega gozdičarja (*Dendroica caerulescens*), ki mora vse svoje žive dni nositi »moževo« neprimerno ime modri gozdičar, čeprav je od njega popolnoma drugačna - z olivno zelenim hrbtom in rumenimi prsmi. foto: Ed McVicker

Ena prvih vidnejših in neustavljivih bork za naravo je bila Florence Augusta Merriam Bailey (1863–1948), rojena na podeželju New Yorka. Strastna ornitologinja je svoje življenje posvetila opazovanju in varstvu ptic. Z zajetnim seznamom priročnikov in potopisnih knjig je bila tudi prodorna pisateljica tistega časa.

Njena zgodnejša leta

Florence je bila najmlajša od treh otrok, rojenih očetu Clintonu Levi Merriam in materi Carolini (Hart) Merriam v New Yorku. Tako pri njej kot pri osem let starejšem bratu Clintonu Hartu so starši, družina in prijatelji že zgodaj spodbujali zanimanje za naravoslovje in astronomijo. Tako se je Florence že med odraščanjem navduševala nad prstoživečimi živalmi, ki so obkrožale njen dom. Še posebej so ji bile ljube ptice. Zaradi šibkega zdravja se je izobraževala na privatni šoli v Utici v New Yorku, med letoma 1882 in 1886 pa na Visoki šoli Smith v Northamptonu. V času študija jo je zajela strast preučevanja ptic in opazovanja njihovega vedenja. Na ptice je gledala kot na živi zaklad, ki ga je treba preučevati v naravi, in ne kot na mrtve primerke, kakor jih je v tem času preučevala večina naravoslovcev v zasebnih ali redkih javnih muzejskih zbirkah. V svojih pozivih, naj ljudje pri opazovanju ptic raje uporabljajo daljnogled namesto puške, je bila celo pred Ludlowom Griscomom, terenskim ornitologom, ki je spodbujal določanje ptic po določevalnih znakih na terenu.

Aktivistka za zaščito ptic

Leta 1885 je začela pisati članke na temo zaščite ptic. Zgrožena je namreč opazovala novodobni modni trend –

ženske klobuke, okrašene s perjem ali celo nagačeno ptico. Za oskrbo te modne norosti so pobili pet milijonov ptic na leto. Zaskrbljeni znanstveniki so zato ustanovili Odbor za varstvo severnoameriških ptic. Odločena pomagati je Florence s podobno mislečimi prijatelji in sošolci ustanovila lokalno sekcijo društva Audubon na Visoki šoli Smith. V sklopu tega je organizirala »ornitološke sprehode« študentov z namenom ozaveščanja javnosti o pticah, s pomočjo 100 študentov razposlala 10.000 okrožnic in napisala protestne članke za različne časopise.

Tuberkuloza jo je le začasno ustavila pri nenehnih prizadevanjih za zaščito ptic. Ko se je njeno zdravje izboljšalo, se je leta 1889 z materjo pridružila bratu Clintonu, že uveljavljenemu naravovarstveniku, na potovanju po severozahodu, kjer je preučeval male sesalce. V tem času se je začelo njeno plodno »literarno obdobje«.

Opazna literarna dela

Komaj šestindvajsetletna (1889) je Florence v svoji prvi knjigi *Ptice skozi operni daljnogled* (*Birds Through an Opera Glass*) zbrala in dopolnila serijo člankov, objavljenih v časniku *Audubon Magazine*. V tem obdobju je bilo nekaj običajnega, da so pisateljice v želji, da bi bile uspešne, prevzemale moška imena. A Florence se je temu odločno uprla. Pri opisovanju samice modrega gozdičarja (*Dendroica caerulescens*) je v protest temu zapisala: »Tako kot druge dame mora tudi ta mala pernata nevesta nositi ime svojega moža, čeprav je zanjo neprimerno. Kakšna krivica! Nedolžno bitje z olivno zelenim hrbtom in rumenimi prsmi mora biti vse svoje žive dni poznano kot

BIRDS OF VILLAGE AND FIELD

A Bird Book for Beginners

BY
FLORENCE A. MERRIAM

ILLUSTRATED

BOSTON AND NEW YORK
HOUGHTON, MIFFLIN AND COMPANY
The Riverside Press, Cambridge
1898

3

xxxiv FIELD COLOR KEY

2. Small; under parts white, with salmon-red patches on sides of breast, wings, and tail. Tail, when open, fan-shaped, showing salmon patches. p. 309. REDSTART.
1. Whole head not black.
3. CROWN BLACK.
4. Throat and breast black; forehead and cheeks yellow. p. 327. HOODED WARBLER.
4. Throat and breast yellow.
5. Back and under parts yellow.
6. Wings and tail black ('Wild Canary'). p. 145. GOLDFINCH.
6. Wings and tail not black. Migrant. p. 339. WILSON'S WARBLER.
5. Back olive; sides of throat black. Hunts near ground. Song, a loud ringing *klur-see, klur-see, klur-see*. p. 329. KENTUCKY WARBLER.
3. CROWN NOT BLACK.
7. Crown and throat red, breast black, belly yellow. p. 208. YELLOW-BELLIED WOODPECKER.
7. Crown and throat not red.
8. Rump conspicuously white or yellow.
9. Rump white, breast with black crescent. Large. p. 127. FLICKER.

4

modri gozdničar, in to samo zato, ker so najprej opisali obleko njenega zakonca!»

Potovanja na zahod so izboljšala njeno zdravje in omogočila nastanek številnih knjig. Svoje izkušnje v Utahu, južni Kaliforniji in Arizoni je zbrala v knjigah *Moje poletje v mormonski vasi* (*My Summer in a Mormon Village*; 1894), *Opazovanje ptic s konjskega hrbta* (*A Birding on a Bronco*; 1896) in *Ptice podeželja in njiv* (*Birds of Village and Field*; 1898). Slednja je postala eden prvih ameriških ptičjih priročnikov za ornitologe začetnike s preprostimi terenskimi določevalnimi ključi in ilustracijami.

Strokovno dopolnjevanje s svojim možem

Ob koncu potovanj se je Florence preselila in ustalila pri bratu v Washingtonu. Decembra 1899 se je poročila z bratovim prijateljem Vernonom Baileyem, prav tako naravovarstvenikom. Skupaj sta prepotovala favnistično in floristično slabo raziskani ameriški zahod, pri čemer je on zbiral in raziskoval sesalce, plazilce, rastline in ptice, ona se je osredotočila na ptice. Objavila je okoli 100 člankov, večinoma za ornitološke revije, in deset knjig. Med bolj opaznimi sta bili *Priročnik ptic zahodnih ZDA* (1902) in *Ptice Nove Mehike* (1928).

Na prelomu stoletja je bilo še vedno v modi nošenje okrasnih ptic na klobukih. Florence se je še vedno bojevala proti temu in izobraževala ljudi ter jih opominjala na vrednost ptičjih življenj. Končno so sprejeli zakon, da je meddržavna ladijska odprema ptic nezakonita. To je bil prvi korak za zaustavitev masakra in zmanjšanje števila žrtev, zlasti med vodnimi pticami, kot so pelikani

in ponirki. Poleg zakona so nadaljnja izobraževanja ter sprememba modnega stila zaustavila pobijanje ptic za namene dekoracije klobukov.

Florence Augusta Merriam Bailey je bila ženska »začetkov«. Kot prva ženska je leta 1885 postala pridružena članica Ameriške ornitološke zveze (AOU), prva ženska članica upravnega odbora AOU (1929) in prva ženska prejemnica medalje William Brewster Memorial Award AOU (1931), ki so ji jo podelili za knjigo *Ptice Nove Mehike*. Bila je tudi članica ornitoloških klubov Cooper in Wilson ter ustanovna članica kolumbijske sekcije društva Audubon. Znani ekolog in zoolog Joseph Grinnell je leta 1908 njej v čast poimenoval pisano kalifornijsko gorsko sinico *Poecile gambeli baileyae*. Umrla je 22. septembra 1948 v Washingtonu. •

Zanimivosti:

- Brat Clinton Hart Merriam (1855–1942) je bil imenovan za prvega vodjo Zveznega biološkega monitoringa (U.S. Biological Survey), ki se je kasneje prelevil v Zvezno agencijo za okolje (U.S. Fish and Wildlife Service). Prav tako je leta 1888 pomagal pri ustanovitvi društva National Geographic.
- Drugi brat Charles Collins Merriam (1850–1931) je postal znan po konceptu življenjskih območij. Ugotovil je namreč, da so temperaturne oziroma podnebne razmere glavni mehanizem pri razporejanju rastlin in živali v naravi.

3: Naslovnica njene popularne knjige *Ptice podeželja in njiv* (*Birds of Village and Field*; 1898) – ameriški ptičji priročnik za začetnike

4: Notranjost knjige *Ptice podeželja in njiv* s preprostimi terenskimi ključi in ilustracijami